CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

CYMRAEG

HAF 2015

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Y cynlluniau marcio a ganlyn yw'r rhai a ddefnyddiwyd gan CBAC ar gyfer arholiad 2015 TGAU CYMRAEG. Penderfynwyd arnynt yn derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y cynadleddau yn fuan ar ôl sefyll y papurau fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y cynadleddau oedd sicrhau bod y cynlluniau marcio wedi'u dehongli a'u cymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynlluniau marcio hyn.

© WJEC CBAC Cyf.

HAEN SYLFAENOL

ADRAN A

1. (i) Un marc yr un hyd at 2 farc am nodi:
- 5 aur
- 11 arian [2]

(ii) Un marc am nodi:
- Gwobr David Dixon [1]

(iii) Un marc yr un hyd at ddau farc am nodi:
- Jazz Carlin
- Georgia Davies
- Natalie Powell [2]

Cyfanswm marciau cwestiwn 1 = 5 marc

© WJEC CBAC Cyf.

2. 1 marc am bob ffaith hyd at **18 marc**
Disgwylir ffeithiau o'r darnau yn unig, a disgwylir rhai ffeithiau o'r **tair adran** yn y cwestiwn, ond ni nodir marciau penodol i bob adran.
Rhaid cyfeirio at bob adran. Dim ond unwaith y dylid gwobrwyo ffeithiau y medrir eu clustnodi i fwy nag un adran.
Os atebir ar un adran yn unig – cyfanswm o 16 marc yn unig.
Os atebir ar ddwy adran yn unig – cyfanswm o 17 marc yn unig.

	Darn darllen 1: Gemau'r Gymanwlad	**Darn darllen 2: Cymry ar y brig!**
Llwyddiannau Tîm Cymru **1 marc** **✓ ll**	• 233 aelod yn nhîm Cymru • Aled Sion Davies yn gapten Tîm Cymru • 36 o fedalau / 5 aur, 11 arian, 20 efydd • Nifer fwyaf o fedalau yn hanes y Gemau • Gemau Glasgow oedd y mwyaf llwyddiannus yn hanes athletwyr a chystadleuwyr tîm Cymru / y gemau gorau erioed / blwyddyn mwyaf llwyddiannus yn hanes athletwyr Cymru • Geraint Thomas yn ennill medal aur am feicio. • Francesca/Frankie Jones yn ennill medal aur am gymnasteg (rhythmig) • Francesca Jones oedd athletwraig fwyaf llwyddiannus Cymru / 6 medal / un fedal aur a 5 arian • Francesca Jones yn ennill Gwobr David Dixon • Georgia Davies yn ennill medal aur am nofio • Natalie Powell yn ennill medal aur am jiwdo • Liz Carlin yn ennill medal aur am nofio • Gwybodaeth am y medalau aur – o'r tabl os yw'n cyfeirio at y golofn olaf – marc yr un hyd at ddau • Pump wedi ennill medal aur • Francesca Jones yn cario baner y Ddraig Goch i'r Seremoni Agoriadol • Geraint Thomas yn cario baner y Ddraig Goch i'r Seremoni Gloi	• Geraint Thomas yn ennill y ras o gwmpas strydoedd Glasgow (ennill medal aur) • Buddugoliaeth syfrdanol Geraint Thomas (ond y dim iddo fethu...) / coroni blwyddyn Geraint Thomas ac ymdrech Cymru • Aled Sion Davies yn ennill medalau arian yn Glasgow.
Siom neu fethiant **1marc** **✓s**	• 2 yn cael eu gwahardd am fethu prawf cyffuriau (Gareth Warburton a Rhys Williams) • Non Stanford wedi'i hanafu • Aled Sion Davies wedi ennill y fedal arian – wedi gobeithio ennill yr aur.	• Aled Sion Davies - siom o golli i'r Sais Dan Greaves yn Glasgow.
Gobeithion ar gyfer y dyfodol **1 marc** **✓ g**	• Gobeithio cynnig am gynnal Gemau'r Gymanwlad yng Nghymru, Caerdydd yn 2026 efallai. • Ysbrydoli ieuenctid i fynd ati i wneud y campau. • Dangos beth allwn ni ei wneud yma yng Nghymru	• Dim amheuaeth na fydd Geraint Thomas yn arwr i lawer o bobl ifanc Cymru o hyn ymlaen • Aled Sion Davies – yn benderfynol o lwyddo ar ei domen ei hun (Abertawe); breuddwyd – cyrraedd Gemau Paralympaidd Rio de Janeiro

Ymwybyddiaeth o ffurf **erthygl**: 2 farc

Cyfanswm marciau cwestiwn 2: 20

© WJEC CBAC Cyf.

3. Rhoddir **2 farc** am bob pwynt – **½ marc** am enwi nodwedd a **1½ marc** am effeithiolrwydd neu bwrpas gan gynnwys dyfynnu neu enghreifftio pwrpasol – hyd at **12.**
Enwi nodwedd (½ marc) + enghreifftio neu ddyfynnu (neu gyfeirio'n benodol at y nodwedd yn y darn darllen os nad oes modd dyfynnu) (½ marc) + rhesymu neu drafod effeithiolrwydd (1 marc).

Darn Darllen 1 – Gemau'r Gymanwlad (g)	**Darn Darllen 2 – Cymry ar y brig! (c)**
(3 x 2 = 6) **bwriad yr awdur** • cyflwyno gwybodaeth am berfformiad Tîm Cymru yng Ngemau'r Gymanwlad 2014	**(3 x 2 = 6)** **bwriad yr awdur** • cyflwyno gwybodaeth am lwyddiant Geraint Thomas yng Ngemau'r Gymanwlad 2014 • cyflwyno gwybodaeth am Geraint Thomas ei hun a'i gampau • cyflwyno gwybodaeth am lwyddiant Aled Sion Davies, yng ngemau Abertawe yn dilyn Gemau'r Gymanwlad • cyflwyno gwybodaeth am Aled Sion Davies ei hun a'i gampau
pwy yw'r darllenwyr • darllenwyr Golwg + gwefan wicipedia • unrhyw un sydd â diddordeb yn y Gemau	**pwy yw'r darllenwyr** • darllenwyr y Cymro + Golwg + gwefan Wicipedia • unrhyw un sydd â diddordeb yn y Gemau/ neu yn Geraint Thomas neu Aled Sion Davies • pobl sy'n mwynhau chwaraeon
y math o iaith • ffurfiol, safonol, ffeithiol • iaith lafar safonol yn y dyfyniad (Sarah Powell)	**y math o iaith** • ffurfiol, safonol, ffeithiol • llafar/tafodieithol (Aled Sion Davies)
nodweddion arddull • **ffurf:** rhan o erthygl yn y cylchgrawn Golwg (nodweddion erthygl) + tudalen wybodaeth safle Wicipedia (nodweddion tudalen wybodaeth Wicipedia e.e. lliw, tanlinellu, rhifau ...) • **berfau amser gorffennol** e.e. cipiodd, enillodd, llwyddodd • **cwestiwn (rhethregol)** e.e. Caerdydd 2026? • **dyfynnu**: geiriau Sarah Powell • **mynegi barn/safbwynt a rhesymu** e.e. mi fyddai'n wych petai Cymru yn cynnal Gemau'r Gymanwlad ...... • **nodi blynyddoedd** e.e. Glasgow 2014, Caerdydd 2026 • **enwi llefydd** e.e. Caerdydd, Glasgow, Cymru, Caernarfon, Abertawe • **teitlau** e.e. Gemau'r Gymanwlad, Gwobr David Dixon, Capten Cymru, Llywodraeth Cymru, prif weithredwr Chwaraeon Cymru • **enwau pobl** e.e. Geraint Thomas, Francesca Jones, Aled Sion Davies, Non Standford, Gareth Warburton, Rhys Williams	**nodweddion arddull** • **ffurf:** rhan o erthygl yn y Y Cymro (nodweddion erthygl) + tudalen wybodaeth safle Wicipedia (nodweddion tudalen wybodaeth Wicipedia e.e. lliw, tanlinellu, rhifau ...) • **berfau amser gorffennol** e.e. tyfodd • **berfau amhersonol** e.e. coronwyd • **dyfynnu**: geiriau Aled Sion Davies • **mynegi barn/safbwynt a rhesymu** e.e. does dim amheuaeth na fydd ...... • **nodi blynyddoedd** e.e. Glasgow 2014, Gemau Olympaidd Beijing 2008, dyddiad geni 1986, Gemau Olympaidd 2008 a 2012, dyddiad yr erthygl – 8 Awst • **enwi llefydd** e.e. Caerdydd, Glasgow, Beijing, Llundain, Yr Eglwys Newydd, Cymru, Abertawe, Lyon, Pen-y-bont ar Ogwr, Rio... • **teitlau** e.e. Gemau'r Gymanwlad, Y Cymro, enwau'r gwahanol gampau, MBE, Team Sky, Ras Ymlid, Trac y Byd, enwau ar grys Geraint Thomas, Sais

© WJEC CBAC Cyf.

• **niferoedd / ystadegau** e.e. 36 o fedalau (5,11,20), 100 milltir, 25 oed • **rhestru** e.e. rhestr o fedalau/enillwyr a'u campau yn y tabl(grid) • **dywediadau/idiomau** e.e. boddi wrth y lan • **ansoddeiriau** i greu effaith: e.e. gorau, gwych, llwyddiannus • **amodol/ dymuniad** e.e. mi fyddai'n wych petai... • **dyddiau** e.e. Sul • **ailadrodd** nifer y medalau **y cyflwyniad** • **dwy golofn** (wedi eu rhannu'n flychau) • **logo** Gemau'r Gymanwlad ar y brig • **baner** Cymru – y Ddraig Goch ar y gwaelod • **teitl y darn darllen** – Gemau'r Gymanwlad • **teitl yr erthygl (o Golwg) –** Y Gemau gorau erioed • **teitl –** chwaraeon + Golwg (y cylchgrawn) ar frig y dudalen • **isbenawdau (**Wicipedia) **–** Cymru yng Ngemau'r Gymanwlad 2014, Llwyddiant y Cymry yn Glasgow, Caerdydd 2026 • **dyddiadau –** Yr erthygl **–** Awst 7, 2014, Dyddiad y Gemau **–** rhwng 23 Gorffennaf a 3 Awst 2014. • **cefndir lliw** coch ar frig y dudalen fel cefndir i enw'r cylchgrawn, cyfrol a rhif, dyddiad a chwaraeon (hefyd ar y gwaelod) • **cefndir lliw** gwyrdd i'r grid o Wicipedia + **cefndir** melyn i'r medalau aur • **cefndir** llwyd i'r blwch 'SIOM' gydag **amlinell** goch • **lluniau –** 6 llun lliw o'r athletwyr / enwi athletwr / llun o'r ddraig goch • **blychau** – nifer o flychau eraill gydag amlinell (du, coch, gwyrdd) • **print trwm / trwchus** – yn y teitlau, enwau • **prif lythrennau** + trwm + lliw coch – y teitl yn y blwch ar y gwaelod – CAERDYDD 2026? **print gwyn** – chwaraeon ar y brig • **defnydd o liw** – lluniau, cefndir, print, logo, amlinell • **tabl / grid gwybodaeth / siart** • **pwyntiau bwled** • **dolen / linc**	• **enwau pobl** e.e. Geraint Thomas, Aled Sion Davies, llysenwau, Dan Greaves • **niferoedd / ystadegau** e.e. 6 cilomedr, gwybodaeth am daldra a phwysau (yn y grid), bedair blynedd • **rhestru** e.e. Rhestr o'r Prif gampau • **dywediadau/idiomau** e.e. ond y dim, ar ei domen ei hun • **ansoddeiriau** i greu effaith: e.e. syfrdanol, cyffredin, ifanc, Cymreig, arbennig **y cyflwyniad** • **dwy golofn** (wedi eu rhannu'n flychau) • **baner** Cymru + y Deyrnas Unedig • **teitl yr erthygl –** Ar ei feic; Y pencampwriaethau gorau erioed • **teitl –** Y Cymro a'r dyddiad ar y brig; Golwg a'r dyddiad • **dyddiadau –** yr erthygl – 8 Awst, blynyddoedd y gemau, dyddiad yr erthygl yn Golwg Awst 28, 2014 • **cefndir lliw** glas i'r darn o erthygl • **cefndir lliw** gwyrdd (gwybodaeth tîm – yn y grid) cefndir melyn i enwau Geraint Thomas ac Aled Sion Davies (yn y siâp sêr) • **lluniau –** 2 lun o Geraint Thomas, llun o'r baneri; 2 lun o Aled Sion Davies • **blychau** • **print trwm / trwchus** – yn y teitlau, enw Aled Sion Davies; yn y grid • **prif lythrennau –** MBE • **defnydd o liw** – lluniau, cefndir, print, logo, amlinell • **tabl / grid gwybodaeth / siart** • **dolen / linc**

© WJEC CBAC Cyf.

Dyfernir **3 marc** am ansawdd cyffredinol y drafodaeth yn cynnwys mynegi barn a thrafod y ddau ddarn ar y cyd (e.e. rhesymau pam mae un o'r darnau/ ffurfiau yn fwy effeithiol na'r llall).

Ansawdd y drafodaeth (mynegi barn a thrafod y ddau ddarn ar y cyd)

3 marc– mynegi barn a chyd-drafod yn dda
2 marc – mynegi barn a chyd-drafod yn eithaf da
1 marc – mynegi barn a chyd-drafod yn fras

Cyfanswm marciau cwestiwn 3 = 15 marc

- **½ marc am enwi nodwedd. Rhaid dyfynnu neu enghreifftio'n glir er mwyn ennill y marc enwi nodwedd.**
- **O fewn 1 ½ marc (½ marc am ddyfynnu/ enghreifftio ac yna hyd at 1 marc am drafod effeithiolrwydd neu bwrpas).**
- **Wrth sôn am fwriad yr awdur/ pwy yw'r darllenwyr, mae'n anodd enghreifftio felly rhoddir hyd at 1 ½ marc am esbonio'r pwrpas.**

© WJEC CBAC Cyf.

Iaith a Mynegiant Adran A = 10 marc
Marciau yn ôl y disgrifiadau canlynol.

IAITH A MYNEGIANT **10**	**Marc** **10**
• adnoddau iaith pur dda • arddangos gafael dda ar gystrawen • arddangos gafael dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael dda ar eirfa • adnabyddiaeth eithaf da o ffurf	9-10
• adnoddau iaith lled foddhaol • gafael weddol dda ar gystrawen • gafael weddol dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael eithaf da ar eirfa • ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf	7-8
• peth gafael ar gystrawen • dangos y gallu i sillafu, treiglo, atalnodi a pharagraffu • defnyddio rhai terfyniadau berfau'n gywir • arddangos peth gafael ar eirfa • ymwybyddiaeth fras o ffurf	6
• defnyddio geirfa a chystrawennau elfennol • ymgais i baragraffu ac atalnodi • sillafu'r rhan fwyaf o eiriau syml yn gywir • terfyniadau rhai berfau'n gywir ar adegau • dangos ymwybyddiaeth o ffurf	4-5
• ymgais i ddefnyddio iaith a chystrawen elfennol • atalnodi'n gywir ar adegau • sillafu rhai geiriau syml yn gywir • defnyddio terfyniadau rhai berfau syml yn gywir • peth ymwybyddiaeth o ffurf	2-3
• adnoddau iaith cyfyngedig • ychydig iawn o atalnodi cywir • sillafu rhai geiriau syml yn gywir • defnyddio rhai berfau syml • rhai elfennau o'r ffurf	0-1

Cyfanswm marciau Adran A = 50 (cynnwys: 40 + iaith a Mynegiant: 10)

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B

4. Gweler y disgrifiadau canlynol ar gyfer asesu Cynnwys ac Iaith a Mynegiant.
Ffurf cwbl anghywir: haneru marc Iaith a Mynegiant
Camddehongli'r testun: haneru marc y cynnwys
½ i ¾ tudalen - ddim yn waith cyflawn o ran y cynnwys (gweler disgrifiadau isod).

Marciau yn ôl y disgrifiadau canlynol

Cyfanswm marciau 40	**Marc 20**	**CREADIGOL 20**	**FFEITHIOL 20**	**IAITH A MYNEGIANT 20**
36-40	18-20	• gwaith eithaf diddorol • ymwybyddiaeth o rai elfennau i greu effaith • gwaith pur drefnus	• cyflwyno gwybodaeth berthnasol a digonol • gwaith pur drefnus • cyflwyno'r wybodaeth yn eglur ac addas i'r pwrpas	• adnoddau iaith pur dda • arddangos gafael dda ar gystrawen • arddangos gafael dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael dda ar eirfa • adnabyddiaeth eithaf da o ffurf
28-35	14 -17	• gwaith ag ambell gyffyrddiad diddorol • peth ymdrech i ddefnyddio arddull ddiddorol • ymdrech at fod yn drefnus	• cyflwyno ffeithiau digonol • ymdrech at fod yn drefnus • ymdrech i gyflwyno'n eglur	• adnoddau iaith lled foddhaol • gafael weddol dda ar gystrawen • gafael weddol dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael eithaf da ar eirfa • ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf

© WJEC CBAC Cyf.

Cyfanswm marciau 40	Marc 20	CREADIGOL 20	FFEITHIOL 20	IAITH A MYNEGIANT 20
22-27	11-13	• ymdrech at waith diddorol • ymdrech at waith cyflawn	• cyflwyno peth gwybodaeth • ymgais at waith cyflawn ac i gyflwyno'n eglur	• peth gafael ar gystrawen • dangos y gallu i sillafu, treiglo, atalnodi a pharagraffu • defnyddio rhai terfyniadau berfau'n gywir • arddangos peth gafael ar eirfa • ymwybyddiaeth fras o ffurf
14-21	7-10	• ymdrech i gyflwyno manylion • ymgais at drefn a dilyniant	• trafod y testun yn fyr ac yn syml • ymgais at drefn a dilyniant	• defnyddio geirfa a chystrawennau elfennol • ymgais i baragraffu ac atalnodi • sillafu'r rhan fwyaf o eiriau syml yn gywir • terfyniadau rhai berfau'n gywir ar adegau • dangos ymwybyddiaeth o ffurf
8-13	4-6	• peth ymgais i gyflwyno manylion • peth dilyniant	• trafod y testun yn fyr • peth dilyniant	• ymgais i ddefnyddio iaith a chystrawen elfennol • atalnodi'n gywir ar adegau • sillafu rhai geiriau syml yn gywir • defnyddio terfyniadau rhai berfau syml yn gywir • peth ymwybyddiaeth o ffurf
0-7	0-3	• cynnwys yn denau iawn	• cynnwys yn denau iawn	• adnoddau iaith cyfyngedig • ychydig iawn o atalnodi cywir • sillafu rhai geiriau syml yn gywir • defnyddio rhai berfau syml • rhai elfennau o'r ffurf

Cyfanswm marciau cwestiwn 4 = 40 marc (Cynnwys: 20 + Iaith: 20)

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN C

5. **Defnyddio iaith**
Rhoddir **1** marc am bob cywiriad – ½ **marc** am adnabod gwall a ½ **marc** am gywiro'r gwall.

Sir Gar > Sir Gâr – wedi ei gywiro fel enghraifft yn unig.

Eisteddfod Sir Gâr
Yr Eisteddfod Genedlaethol yw gŵyl bwysicaf Cymru.
Mae plant a phobl o bob oed yn cystadlu neu'n cymryd rhan ynddi.
Daw llawer o bobl i'r Eisteddfod Genedlaethol i grwydro o gwmpas y maes ac i fwynhau eu hunain.
Bu Eisteddfod Genedlaethol Llanelli 2014 yn llwyddiannus iawn.
Cofiwch y byddwch chi'n cael croeso cynnes ym Meifod yn Awst 2015.

Gwallau:

1. bwysicach > bwysicaf / bwysica' (terfyniad yr ansoddair)
2. Cymry > Cymru (y/u – y bobl a'r wlad)
3. bobl > phobl (treiglad llaes)
4. gystadlu > cystadlu (treiglad diangen)
5. ir > i'r (collnod)
6. ei > eu (unigol / lluosog)
7. llanelli > Llanelli (prif lythyren)
8. llwyddianus > llwyddiannus (dyblu n)
9. bydd chi > byddwch chi / byddwch (ffurf person anghywir y ferf)
10. 2015 > 2015./ ! (atalnod llawn / ebychnod)

Cyfanswm marciau cwestiwn 5 = 10

© WJEC CBAC Cyf.

HAEN UWCH

ADRAN A

1. (i) Un marc yr un hyd at 2 farc am nodi:
- 5 aur
- 11 arian [2]

(ii) Un marc am nodi:
- Gwobr David Dixon [1]

(iii) Un marc yr un hyd at ddau farc am nodi:
- Gareth Warburton
- Rhys Williams [2]

Cyfanswm marciau cwestiwn 1 = 5 marc

© WJEC CBAC Cyf.

2. 1 marc am bob ffaith hyd at **13 marc**

Disgwylir ffeithiau o'r darnau yn unig, a disgwylir rhai ffeithiau o'r **tair adran** yn y cwestiwn, ond ni nodir marciau penodol i bob adran.
Rhaid cyfeirio at bob adran. Dim ond unwaith y dylid gwobrwyo ffeithiau y medrir eu clustnodi i fwy nag un adran.
Os atebir ar un adran yn unig – cyfanswm o 11 marc yn unig.
Os atebir ar ddwy adran yn unig – cyfanswm o 12 marc yn unig.

	Darn darllen 1: Gemau'r Gymanwlad	**Darn darllen 2: Mwynhau'r Gemau...**
Llwyddiannau Tîm Cymru **1 marc** **✓ ll**	• 233 aelod yn nhîm Cymru • 36 o fedalau / 5 aur, 11 arian, 20 efydd • Gemau Glasgow oedd y mwyaf llwyddiannus yn hanes athletwyr a chystadleuwyr tîm Cymru / y gemau gorau erioed / blwyddyn fwyaf llwyddiannus yn hanes athletwyr Cymru • Geraint Thomas yn ennill medal aur am feicio • Francesca Jones yn ennill medal aur am gymnasteg rhythmig/gyda'r rhuban • Francesca Jones yn ennill Gwobr David Dixon • Sally Peake yn ail/yn ennill medal arian ar y naid polyn. • enwi enillwyr y medalau – o'r tabl – o'r tair colofn hyd at ddau - un marc yr un	• mwy o fedalau nag erioed o'r blaen • enwi'r campau / medalau • Daniel Jervis – ras nofio 1500 – efydd
Siom neu fethiant **1marc** **✓s**	• 2 yn cael eu gwahardd / am fethu prawf cyffuriau (Gareth Warburton a Rhys Williams) • Non Stanford wedi anafu – (teimlo ei bod yn gadael ei ffrindiau i lawr) • siom Aled Sion Davies wedi ennill y fedal arian – (wedi gobeithio ennill yr aur)	• heb gael clywed ein hanthem • peidio â gadael i ni weld Georgia Davies yn gwrando ar 'Hen Wlad fy Nhadau' wedi iddi ennill y fedal aur • darlledwyr wedi penderfynu bod gwylio Adam Gemili o Loegr yn derbyn medal arian yn bwysicach! • dim rhaglen benodol am Dîm Cymru ar S4C (a chymaint o'r cystadleuwyr yn siarad Cymraeg) • tueddiad y BBC i ganolbwyntio cymaint ar 'Team England' yn corddi BG / llwyddiannau Tîm Cymru dan gysgod Tîm Lloegr • Embaras cyffuriau ar y dechrau • Siom Elinor Barker heb ennill yr aur
Gobeithion ar gyfer y dyfodol **1 marc** **✓ g**	• Non Stanford yn dweud bod rhaid iddi ganolbwyntio ar ddod yn well • Aled Sion Davies – edrych ar yr ochr gadarnhaol – ei fod dal yn ifanc • gobeithio cynnig am gynnal Gemau'r Gymanwlad yng Nghymru, Caerdydd yn 2026 efallai • ysbrydoli ieuenctid i fynd ati i wneud y campau • ffordd o danio'r genhedlaeth nesa' o gystadleuwyr	

Ymwybyddiaeth o ffurf **erthygl**: 2 farc

Cyfanswm marciau cwestiwn 2: 15

© WJEC CBAC Cyf.

4. Rhoddir **2 farc** am bob pwynt – **½ marc** am enwi nodwedd a **1½ marc** am effeithiolrwydd neu bwrpas gan gynnwys dyfynnu neu enghreifftio pwrpasol – hyd at **16**.

Enwi nodwedd (½ marc) + enghreifftio neu ddyfynnu (neu gyfeirio'n benodol at y nodwedd yn y darn darllen os nad oes modd dyfynnu) (½ marc) + rhesymu neu drafod effeithiolrwydd (1 marc).

Darn Darllen 1 – Gemau'r Gymanwlad	**Darn Darllen 2 – Mwynhau'r Gemau...**
(4 x 2 = 8) **bwriad yr awdur** • cyflwyno gwybodaeth / adrodd hanes / sôn am berfformiad Tîm Cymru yng Ngemau'r Gymanwlad 2014 **pwy yw'r darllenwyr** • darllenwyr Golwg + gwefan Wicipedia • unrhyw un sydd â diddordeb yn y Gemau / chwaraeon **y math o iaith** • ffurfiol, safonol, ffeithiol • iaith lafar safonol yn y dyfyniadau; • sathredig – gadael fy nheulu i lawr **nodweddion arddull** • **ffurf:** rhan o erthygl/adroddiad yn y cylchgrawn Golwg (nodweddion erthygl/adroddiad) /tudalen wybodaeth safle Wicipedia (nodweddion tudalen wybodaeth Wicipedia e.e. lliw, tanlinellu) • **berfau amser gorffennol** e.e. cipiodd, cafodd, enillodd, derbyniodd • **berfau dyfodol** e.e. byddai • **cwestiwn (rhethregol)** e.e. Caerdydd 2026? • **dyfynnu**: geiriau Non Standford, Aled Sion Davies, Sarah Powell • **mynegi barn/safbwynt a rhesymu** e.e. mi fyddai'n wych petai Cymru yn cynnal Gemau'r Gymanwlad	**(4 x 2 = 8)** **bwriad yr awdur** • mynegi ei barn am y Gemau / llwyddiannau a methiannau'r tîm **pwy yw'r darllenwyr** • darllenwyr y Daily Post / Yr Herald Gymraeg • diddordeb mewn chwaraeon neu gemau **y math o iaith** • anffurfiol (tafodieithol ar adegau) / iaith perswâd **nodweddion arddull** • **ffurf:** erthygl papur newydd (nodweddion erthygl) – gwybodaeth + barn bersonol yr awdures (coegni) • **berfau amser gorffennol** e.e. syfrdanodd • **berfau presennol/berfenwau** e.e. profi, yn codi, i roi cynnig, ennill, corddi • **berfau dyfodol** e.e. mi geith, os daw • **cwestiwn (rhethregol)** e.e. biti na fuasem wedi cael clywed ein hanthem, yn de? ..mae 'na sôn am 2026 yn does? A phwy all anghofio....? • **dyfynnu:** 'Y pechod mwya' oedd peidio...' • **mynegi barn/safbwynt a rhesymu** e.e. dw i wedi mwynhau..., biti na fuasem wedi cael clywed ein hanthem, yn de? mae'n hurt...Mi geith o fedal aur cyn bo hir, yn bendant! (erthygl i gyd yn cyfleu barn bersonol yr awdures) • **coegni / hiwmor** e.e. mae'n hurt ...a chymaint o ddarlledwyr Cymraeg, mae tueddiad y BBC..... yn corddi rhywun yn arw, penderfynu bod gwylio Adam Gemili (o Loegr) .....yn bwysicach, Iawn, dwi'n gwybod ... yn fwy 'glam' .... ond mae 'na wahaniaeth ...., y pechod mwya oedd peidio â gadael i ni weld..., Ond pobl fel yna... • **perswadiol** e.e. dw i'n gobeithio bod miloedd ... yn codi oddi ar eu penolau i roi cynnig ar rai o'r campau

© WJEC CBAC Cyf.

• **nodi blynyddoedd** e.e. Glasgow 2014, Caerdydd 2026 • **enwi llefydd** e.e. Caerdydd, Glasgow, Cymru, Caernarfon, Abertawe • **teitlau** e.e. Gemau'r Gymanwlad, Gwobr David Dixon, Capten Cymru, Llywodraeth Cymru, prif weithredwr Chwaraeon Cymru • **enwau pobl** e.e. Geraint Thomas, Frankie Jones, Sally Peake, Aled Sion Davies, Non Standford, Gareth Warburton, Rhys Williams (eraill yn y grid) • **niferoedd / ystadegau** e.e. 36 o fedalau (5,11,20), 100 milltir, 25 oed • **rhestru** e.e. rhestr o fedalau/enillwyr a'u campau yn y tabl (grid) • **dywediadau/idiomau** e.e. boddi wrth y lan, dan gwmwl, ffordd o danio'r genhedlaeth... • **ansoddeiriau** i greu effaith: e.e. gorau, gwych, llwyddiannus • **amodol/ dymuniad** e.e. mi fyddai'n wych petai... • **ebychnod** e.e. dipyn o gyflawniad! • **dyddiau** e.e. Sul, Sadwrn **y cyflwyniad** • **dwy golofn** i ddechrau, yna dau flwch ar draws y dudalen • **logo** Gemau'r Gymanwlad ar y brig • **baner Cymru** – y Ddraig Goch • **teitl yr erthygl –** Y Gemau gorau erioed • **teitl –** chwaraeon + golwg (y cylchgrawn) ar frig y dudalen • **isbenawdau –** Llwyddiant .... a siom, Caerdydd 2026 • **dyddiad yr erthygl –** Awst 7, 2014 • **cefndir coch** ar frig y dudalen fel cefndir i enw'r cylchgrawn, cyfrol a rhif, dyddiad a chwaraeon (hefyd ar y gwaelod) • **cefndir lliw** gwyrdd i'r grid o Wicipedia + **cefndir lliw** i'r medalau • **cefndir** llwyd i'r blwch 'a siom' gydag amlinell goch • **lluniau –** tri llun lliw o'r athletwyr • **blychau** – gyda llun Aled Sion Davies, enwau'r athletwyr, dau flwch ar y gwaelod • **print trwm** – yn y teitlau • **prif lythrennau** + trwm + lliw coch – y teitl yn y blwch ar y gwaelod – CAERDYDD 2026? **print** gwyn – chwaraeon ar y brig • **tabl / grid gwybodaeth / siart** • **elipsau / ataliaith -** ...siom... • **dolen / linc**	• **nodi blynyddoedd / dyddiadau** e.e. 2026, 12 mlynedd • **enwi llefydd** e.e. Caerdydd, Castell-nedd, Alban, Gogledd Iwerddon, Ynysoedd y Shetland • **teitlau** e.e. Tîm Cymru, S4C, BBC, Gemau'r Gymanwlad, Team England, Hen Wlad Fy Nhadau, Velodrome • **enwau pobl** e.e. Georgia Davies, Daniel Jervis, Adam Gemili, Elinor Barker, Gary Lineker, Clare Balding, Elinor Barker, Erraid Davies • **niferoedd / ystadegau** e.e. 100 metr, 50 metr, 1500m, 12 mlynedd, 18 oed, 13 oed • **cyflythrennu** e.e. cynnwrf yn y cnawd • **rhestru** e.e. gymnasteg, nofio, jiwdo ac ati • **dywediadau/idiomau** e.e. llonni calon rhywun, codi oddi ar eu penolau, yn corddi rhywun, wrth fy modd • **ansoddeiriau** e.e. yn arw, hir, cymaint, aur, arian, efydd, yn fwy 'glam', yn hynod falch, hurt, rhyfeddol • **amodol/ dymuniad** e.e. ddylai fod gen i fwy o bres bryd hynny, mi fyswn i wedi bod wrth fy modd... • **ebychnod** e.e. ...yn bwysicach! gwahaniaeth rhwng aur ac arian hefyd! ....rhoi cynnig ar rai o'r campau! Mi geith o fedal aur cyn bo hir, yn bendant! 13 oed! Rhyfeddol! • defnydd o'r Saesneg / Cymreigio geiriau (bratiaith) Saesneg – fwy 'glam', embaras • cyfarch / sgwrsio gyda'r un sy'n darllen • **brawddegau byr** – 13 oed. Rhyfeddol • **defnydd o ddyfyn-nodau sengl 'newydd'** i gyfleu coegni'r awdur **y cyflwyniad** • **dwy golofn** • **paragraffau byrion** • **baner Cymru -** y Ddraig Goch • **enw'r awdures,** Bethan Gwanas, ar frig y dudalen • **teitl** yr erthygl – Mwynhau'r gemau ond biti na fuasem wedi cael clywed ein hanthem, yn de? • **dyddiad yr erthygl** – Awst 6, 2014 – dyddiad yr erthygl, gydag enw'r papur newydd Herald Gymraeg / Dail Post • **cefndir glas** i'r blwch/llinell ar y brig, a chefndir llwyd i enw'r papur newydd ar y gwaelod • **lluniau –** 3 llun lliw (dau athletwr – gyda'u henwau; un yn dangos ei medal a'r llall ei gamp - nofio + Bethan Gwanas, awdures yr erthygl) + baner Cymru • **print trwm** – y teitl + isteitl + y dyfyniad • **print lliw trwm** – coch – y dyfyniad ' Y pechod mwya oedd...' • **prif lythrennau** – DAILY POST • **elipsau / ataliaith** – Ond os daw'r Gemau yn ôl i Gaerdydd ...

© WJEC CBAC Cyf.

Dyfernir **4 marc** am ansawdd cyffredinol y drafodaeth yn cynnwys mynegi barn a thrafod y ddau ddarn ar y cyd (e.e. rhesymau pam mae un o’r darnau / ffurfiau yn fwy effeithiol na’r llall).

Ansawdd y drafodaeth (mynegi barn a thrafod y ddau ddarn ar y cyd) (hyd at **4 marc** ar draws y ddau ddarn)
4 marc – mynegi barn a chyd-drafod yn aeddfed
3 marc – mynegi barn a chyd-drafod yn dda
2 farc – mynegi barn a chyd-drafod yn eithaf da
1 marc – mynegi barn a chyd-drafod yn fras

Cyfanswm marciau cwestiwn 3 = 20 marc

Dyfarnu marciau cwestiwn 3:

Rhoddir 2 farc am bob pwynt:

- **½ marc am enwi nodwedd. Rhaid dyfynnu neu enghreifftio’n glir er mwyn ennill y marc enwi nodwedd.**
- **O fewn 1 ½ marc – ½ marc am ddyfynnu/ enghreifftio ac yna hyd at 1 marc am drafod effeithiolrwydd neu bwrpas neu resymu.**
- **Wrth sôn am fwriad yr awdur/ pwy yw’r darllenwyr, mae’n anodd enghreifftio neu ddyfynnu felly rhoddir hyd at 1 ½ marc am esbonio’r pwrpas.**

© WJEC CBAC Cyf.

Iaith a Mynegiant Adran A = 10 marc
Marciau yn ôl y disgrifiadau canlynol.

IAITH A MYNEGIANT 10	Marc 10
• iaith gyfoethog a chyhyrog • defnyddio ystod eang o gystrawennau • gafael sicr iawn ar sillafu, treigladau, atalnodi a pharagraffu a therfyniadau berfau • defnyddio geirfa eang yn hyderus • defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf	9-10
• iaith gyfoethog • defnyddio ystod lawn o gystrawennau • arddangos gafael gadarn ar sillafu, treigladau, atalnodi a pharagraffu a therfyniadau berfau • defnyddio geirfa eang • defnydd hyderus o ffurf	7-8
• adnoddau iaith da • defnyddio ystod dda o gystrawennau • gafael dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • defnyddio geirfa eithaf eang • dealltwriaeth dda o ffurf	6
• adnoddau iaith pur dda • arddangos gafael dda ar gystrawen • arddangos gafael dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael dda ar eirfa • adnabyddiaeth eithaf da o ffurf	4-5
• adnoddau iaith lled foddhaol • gafael weddol dda ar gystrawen • gafael weddol dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael eithaf da ar eirfa • ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf	2-3
• peth gafael ar gystrawen • dangos y gallu i sillafu, treiglo, atalnodi a pharagraffu • defnyddio rhai terfyniadau berfau'n gywir • arddangos peth gafael ar eirfa • ymwybyddiaeth fras o ffurf	0-1

Cyfanswm marciau Adran A = 50 (cynnwys: 40 + Iaith a Mynegiant:10)

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B

4. Gweler y disgrifiadau canlynol ar gyfer asesu Cynnwys ac Iaith a Mynegiant
Ffurf cwbl anghywir: haneru marc Iaith a Mynegiant
Camddehongli'r testun: haneru marc y cynnwys
½ i ¾ tudalen – ddim yn waith cyflawn o ran y cynnwys (gweler disgrifiadau isod).
Dyddiadur – un diwrnod yn lle dau – gostwng un band marcio

Marciau yn ôl y disgrifiadau canlynol:

Cyfanswm Marciau	**Marc 20**	**CREADIGOL 20**	**FFEITHIOL 20**	**IAITH A MYNEGIANT 20**
36-40	18-20	• cyfanwaith creadigol aeddfed a threiddgar • arddull afaelgar • adeiladwaith sicr	• cyflwyno gwybodaeth yn gyflawn • cyflwyno ffeithiau perthnasol yn gryno a chrefftus • cyfanwaith cydlynus • arddull effeithiol iawn ac addas i'r pwrpas	• iaith gyfoethog a chyhyrog • defnyddio ystod eang o gystrawennau • gafael sicr iawn ar sillafu, treigladau, atalnodi a pharagraffu a therfyniadau berfau • defnyddio geirfa eang yn hyderus • defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf
28-35	14-17	• gwaith â dyfnder iddo • arddull aeddfed • adeiladwaith sicr	• cyflwyno gwybodaeth fanwl • cyflwyno ffeithiau perthnasol yn effeithiol a chryno • gwaith cydlynus • arddull effeithiol ac addas i'r pwrpas	• iaith gyfoethog • defnyddio ystod lawn o gystrawennau • arddangos gafael gadarn ar sillafu, treigladau, atalnodi a pharagraffu a therfyniadau berfau • defnyddio geirfa eang • defnydd hyderus o ffurf
22-27	11-13	• gwaith ag apêl iddo • arddull ddifyr • gwaith trefnus	• cyflwyno gwybodaeth briodol yn eithaf manwl • cyflwyno ffeithiau perthnasol • gwaith trefnus • arddull dda ac addas i'r pwrpas	• adnoddau iaith da • defnyddio ystod dda o gystrawennau • gafael dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • defnyddio geirfa eithaf eang • dealltwriaeth dda o ffurf
14-21	7-10	• gwaith eithaf diddorol • ymwybyddiaeth o rai elfennau i greu effaith • gwaith pur drefnus	• cyflwyno gwybodaeth berthnasol a digonol • gwaith pur drefnus • cyflwyno'r wybodaeth yn eglur ac addas i'r pwrpas	• adnoddau iaith pur dda • arddangos gafael dda ar gystrawen • arddangos gafael dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael dda ar eirfa • adnabyddiaeth eithaf da o ffurf

© WJEC CBAC Cyf.

Cyfanswm Marciau	Marc 20	CREADIGOL 20	FFEITHIOL 20	IAITH A MYNEGIANT 20
8-13	4-6	• gwaith ag ambell gyffyrddiad diddorol • peth ymdrech i ddefnyddio arddull ddiddorol • ymdrech at fod yn drefnus	• cyflwyno ffeithiau digonol • ymdrech i fod yn drefnus • ymdrech i gyflwyno'r wybodaeth yn eglur	• adnoddau iaith lled foddhaol • gafael weddol dda ar gystrawen • gafael weddol dda ar sillafu, treigladau, atalnodi, paragraffu a therfyniadau berfau • arddangos gafael eithaf da ar eirfa • ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf
0-7	0-3	• ymdrech at waith diddorol • ymdrech at waith cyflawn	• cyflwyno peth gwybodaeth • ymgais at waith cyflawn ac i gyflwyno'n eglur	• peth gafael ar gystrawen • dangos y gallu i sillafu, treiglo, atalnodi a pharagraffu • defnyddio rhai terfyniadau berfau'n gywir • arddangos peth gafael ar eirfa • ymwybyddiaeth fras o ffurf

Cyfanswm marciau cwestiwn 4 = 40 marc (Cynnwys: 20 + Iaith: 20)

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN C

5. Defnyddio iaith

Rhoddir 1 marc am bob cywiriad – ½ **marc** am adnabod gwall a ½ **marc** am gywiro'r gwall.

Sir Gar > Sir Gâr – wedi ei gywiro fel enghraifft yn unig.

Eisteddfod Sir Gâr 2014
Yr Eisteddfod Genedlaethol yw'r ŵyl bwysicaf yng Nghymru a chynhelir hi'n flynyddol yn ystod wythnos gyntaf mis Awst.
Mae plant a phobl o bob oed yn cystadlu neu'n cymryd rhan ynddi. Daw llawer o bobl i grwydro o gwmpas y maes ac i fwynhau eu hunain.
Yn dilyn wythnos lwyddiannus yn Eisteddfod Genedlaethol Sir Gaerfyrddin, ceir rhestr o'r holl enillwyr ar y dudalen hon gan gynnwys enillwyr llwyfan ac enillwyr cyfansoddi.
Llongyfarchiadau mawr i'r enillwyr i gyd.
Os oes gennych ddiddordeb mewn cystadlu yn Eisteddfod Genedlaethol Maldwyn ym Meifod, gellir prynu'r rhestr testunau ar-lein neu mewn siopau ar hyd a lled y wlad.

Cyfanswm marciau cwestiwn 5 = 10

Gwallau:

1. **yn Cymru > yng Nghymru** (treiglad trwynol) Rhaid defnyddio prif lythyren.
2. **chynhelid > chynhelir** (amser y ferf amhersonol)
3. **ynddo > ynddi** (terfyniad anghywir yr arddodiad; angen y terfyniad benywaidd gan fod y gair gŵyl yn fenywaidd)
4. **fobl > bobl** (treiglad anghywir)
5. **ei > eu** (unigol/lluosog y rhagenw)
6. **llwyddianus > llwyddiannus** (dyblu n)
7. **cyfansoddu > cyfansoddi** (gwall sillafu u / i)
8. **i gyd o > i'r enillwyr i gyd / i'r holl enillwyr / i bob un o'r enillwyr** (idiom Saesneg)
9. **yn siopau > mewn siopau** (arddodiad anghywir)
10. **yr wlad > y wlad** (ffurf anghywir y fannod)

© WJEC CBAC Cyf.

CBAC
245 Rhodfa'r Gorllewin
Caerdydd CF5 2YX
Ffôn: 029 2026 5000
Ffacs: 029 2057 5994
E-bost: arholiadau@cbac.co.uk
gwefan: www.cbac.co.uk

ⓗ WJEC CBAC Cyf.